

Utsläpp från torvmarker i Kristianstads kommun

Egen studie av Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla 2020-01-30

Sammanfattning

4 x 5 km odlad torvmark står för 15% höjning av hela Kristianstad kommuns samlade fossila utsläpp av växthusgaser (de som redovisas i nationella emissionsdatabasen och ligger till grund för Kristianstad kommuns klimatredovisning). Dessa extra 15% redovisas inte men bör beaktas pga den stora påverkan från så liten verksamhet. Odling på utdikade torvmarker är en stor klimatbov pga att CO₂ frigörs vid syresatt nedbrytning av torv. Torv anses vara fossilt, inom klimatarbete och FN, pga den långa bildningsprocessen.

Undersökningen

Vi har gjort en grov uppskattning av odlade ytor genom att jämföra SGU's torvkarta med flygfoto där man ser odling på dessa ytor. Några skiljer sig ut genom att vara stora:

Yngsjö kapell 15 km²

Nosaby 2 km²

Nymö 1,3 km²

Därtill kommer en stor mängd små ytor.

grovt uppskattat iallt 20 km² = 2000 ha .

Det finns i allt 43000 hektar åker i Kristianstad kommun

Den grova uppskattningen baseras på flygfoto och SGUs torvkarta – vilket inte ger en precis bedömning – men det ger en klar indikation på stora mängder CO₂-utsläpp från koldepåer som inom klimatarbete räknas som fossila. Användning, tjocklek på torv samt flera andra egenskaper spelar roll för hur mycket varje hektar släpper ut***.

Bättre uträkningar för dessa ytors storlek och utsläppsegenskaper går att ta fram hos SLU (betalt arbete : Örjan Berglund, han gissar att det skulle kosta runt 50.000 kr), där man har gjort det nationellt och har pågående liknande ärenden med tex Gotland. Men kommunpersonal borde också kunna göra detta då det är ett fåtal större ytor det handlar om. De många småytorna är såklart också viktiga att återväta.

Resultat

Med genomsnitt på ca 30 ton CO₂-e per hektar* ger dessa 2000 ha, 60.000 ton CO₂ per år. Detta är utöver det som redovisas i Nationella emissionsdatabasen** (8300 ton CO₂-e per år, vilket ingår i "jordbruk" i Kristianstad kommuns klimatredovisning och kommer från lustgas) (se sida 82 i Metod- och kvalitetsbeskrivning för geografiskt fördelade emissioner till luft (submission 2019) :

Observera att utsläpp som kan kopplas till förändringar i markanvändning inte ingår i denna sektor. Ett exempel på detta är emissioner av koldioxid från odling av organogena jordar dvs. torv och gyttejordar som skapats genom dränering av våtmarker och sjöar. På nationell nivå redovisas dessa emissioner av koldioxid för sektorn "Land Use, Land Use Change and Forestry" (LULUCF), vilket inte ingår i den geografiska fördelningen.

Mera om LULUCF finns på: <https://www.slu.se/institutioner/markmiljo/miljoanalys/Klimatrapporteringen/>

Det finns inte kommunvisa uppgifter om utsläpp från odlad utdikad torvmark, däremot den stora mängden utsläpp från hela landet. Och den lite äldre rapporten*** anger Skånes areal odlade utdikade torvjordar (24832 ha), vilket ger en indikation om mängden i Kristianstad kommun om man tex samtidigt studerar SGUs torvkarta över skåne (där ser man de större fläckarnas fördelning****)

Slutsats

Kristianstads kommuns utsläpp enligt Nationella Emissionsdatabasen:
ca 413000 (år 2017)

$60.000/413000 = \text{ca } 15\%$ mer än angivit i nationella emissionsdatabasen.

En yta på 4x5 km står för dessa 15 % extra.

Övrigt

Naturskyddsföreningen på riksnivå har följande policy:

Naturskyddsföreningen vill att:

- Fler våtmarker i Sverige ska skyddas, restaureras och återskapas. Ett nationellt program för återskapande av våtmarker i stor skala behöver inrättas för att uppnå de nationella miljömålen och begränsa utsläppen av växthusgaser.
- Torvmarker och andra marker med högt organiskt innehåll, som dikats för jord- eller skogsbruk, ska som huvudregel återvätas .
- Kalhuggning, dikesrensning och skyddsdikning behöver förbjudas på torvmarker, men ett hyggesfritt skogsbruk kan i många fall bedrivas.
- Resurserna för skötsel och restaurering av våtmarker i skyddade områden behöver utökas kraftigt.

<https://www.naturskyddsforeningen.se/vatmarker>

Länkar

*från jordbruksverkets rapport 2014:24 - Utsläpp av växthusgaser från torvmark

https://www2.jordbruksverket.se/download/18.64f2616c14acd372c5c4391c/1420810674894/ra14_24.pdf

** <http://extra.lansstyrelsen.se/rus/Sv/statistik-och-data/nationellemissionsdatabas/Pages/default.aspx?keyword=bli>

***Organogen jordbruksmark i Sverige 1999-2008

https://pub.epsilon.slu.se/4020/1/berglund_et_al_091005.pdf

****karta

<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-torv.html?zoom=->

1224529.6288072583,5957583.14527629,2404277.6288072583,7812306.85472371